

La punta de llança

09/12/84

L'expressió *punta de llança*, formant part de diverses frases, és força utilitzada per la llengua culta, com una metàfora o figura de l'esperit d'iniciativa, del caràcter d'anticipació que presideix tal o tal activitat, del paper de capdavanter que hom assumeix en una empresa, un moviment o una institució, molt sovint no exempt d'una certa agressivitat. Creiem recordar, per exemple, que s'ha dit que els jesuïtes són —o eren— “la punta de llança de l'Església”. I hem sentit també moltes vegades l'expressió *en punta de llança* com a modificació adverbial de certs verbs, com és ara *treballar*, *investigar* o *llegir*: es diu que *llegeix en punta de llança* de qui, anticipant-se al lector corrent, coneix i llegeix les novetats literàries i editorials més significatives de la producció universal.

Els nostres repertoris lexicogràfics no recullen encara cap mostra d'aquesta fraseologia, cosa que no ha de sorprendre, perquè la pràctica del llenguatge dona origen a la creació incessant de noves metàfores, moltes de les quals desapareixen sense deixar cap rastre després d'haver obtingut un cert favor, i d'altres resten incorporades al llenguatge comú com a modismes o frases fetes, i, és clar, és impossible que els diccionaris tinguin l'aptitud per a reflectir instantàniament el resultat d'aquesta creació. Amb tot, el Diccionari Alcover-Moll, a part la locució adverbial *per punta de llança* o *a punta de llança*, que té el significat, podríem dir recte, “per força d'armes”, recull ja la frase feta *prendre les coses a punta de llança*, que diu que significa “prendre-les amb gran interès o serietat, al peu de la lletra, sense mitigacions”.

L'expressió *en punta de llança*, o *en forma de punta de llança*, ens pot servir també, al nostre entendre, per a suplir l'inferior rendiment que en català hem obtingut dels noms que equivalen al castellà “cuña” i al francès “coin”, malgrat que aquests noms siguin, com se sap, no menys de tres: *cury*, *iascò* i *falca*. Avui ja sabem dir tot naturalment *una falca radiofònica*, innovació ben assimilada per tothom. Però cap dels tres noms indicats no sembla apte per a formar frases equivalents a les tan usuals del francès “*avancer en coin*”, “*disposer en coin*”, les quals no creiem que fos cap disbarat de traduir per *avançar o disposar en punta de llança* o *com una punta de llança*.

Albert Jané